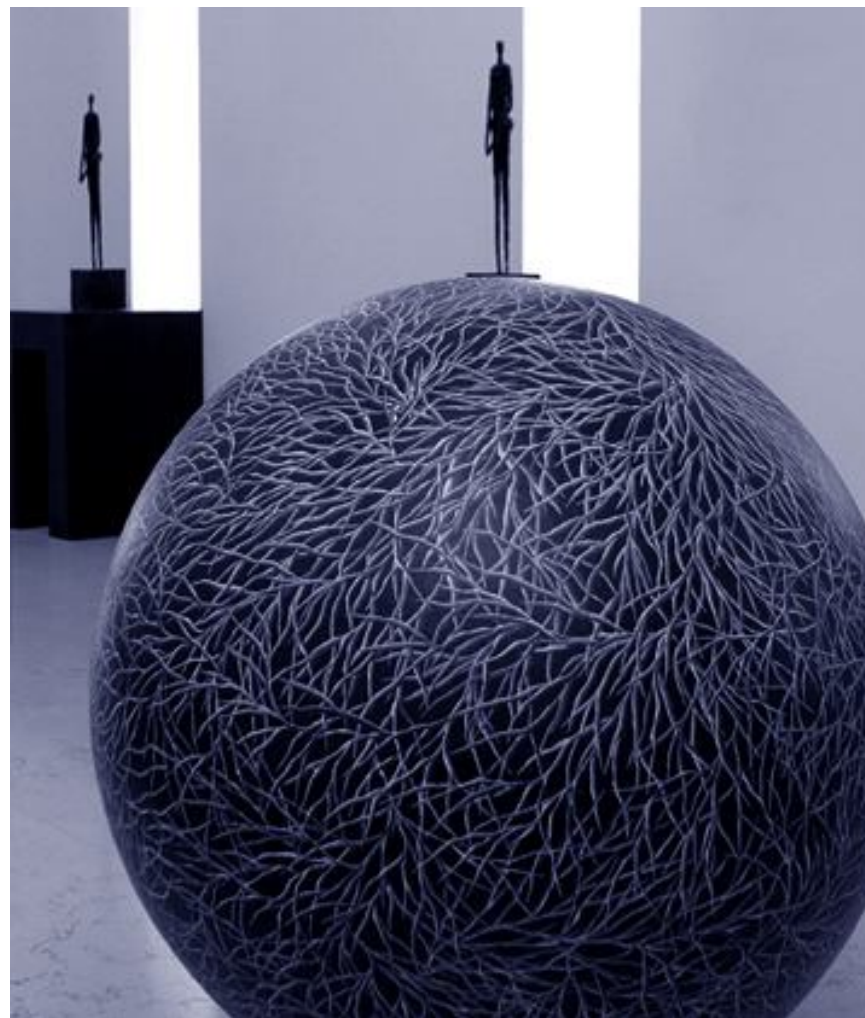

אתגרים משפטיים ועסקיים בניהול אשכול חברות

עו"ד דוד חודק

■ אשכול / קבוצה / קונצרט

■ מספר חברות בעלות פעילות עצמאית, הנמצאות בבעלות ובשליטה מלאה (או חלקית) אחת, ולחלופין בבעלות חלקית ותחת השפעה מהותית אחת.

■ התפתחותם של קונצרנים גדולים, השולטים על מערכת מקיפה של חברות, הינה תוצר של המערכת העסקית והפיננסית בתקופתנו, מערכת המתפתחת במהירות עצומה על ידי רכישת חברות אחרות ומיזוגי חברות.

■ הגדרת התאגיד

■ **כלכלית**: אוסף של פרטים בעלי אינטרס (כלכלי) המעוניינים לרכז את מאמצייהם / הונם לשם קידום מטרה משותפת.

■ **משפטית**: גוף הנושא זכויות וחובות מכוח הדין, המאפשר לחבריו להשקיע השקעה מוגדרת ולהפיק רווחים באופן יחסי להשקעתם.

■ הגדרת החברה ותכליתה

מתוך חוק החברות, התשנ"ט-1999:

■ "חברה" - "חברה הינה אישיות משפטית כשרה לכל זכות, חובה ופעולה המתיישבת עם אופיה וטבעה כגוף מאוגד."

■ "תכלית החברה" - "תכלית החברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה..."

■ גישות שיטות המשפט השונות לתאוריית הקונצרן

■ גישת הדין האנגלי.

■ גישת הדין האמריקאי.

■ גישת הדין הגרמני.

■ גישת הדין בישראל.

■ גישת הדין בישראל

■ עמדת הפסיקה - ת.א. (ת"א) 1755/88 פולגת תעשיות בע"מ נ' ערו בע"מ, פ"מ תשמ"ט (2) 298.

■ דירקטור צל.

■ ניהול החברה באסיפה (זמני).

■ חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 – "לא ייחשב כהסדר כובל הסדר שהצדדים לו הם חברה וחברת בת שלה".

■ משטר תאגידי (דו"ח ועדת גושן).

■ סעיף 280 להצעת חוק החברות:

"(א) על אף האמור ... לא יהוו הפעולות הבאות, כשלעצמן, פעולות בניגוד עניינים:

(1) כהונה של נושא משרה בכמה חברות, הנמנות עם אותו אשכול חברות;

(2) השתתפות והצבעה בדירקטוריון של נושא משרה המכהן בחברה ובחברה בת הנמצאת בבעלותה המלאה של החברה האם;

(ב) אין באמור ... כדי למנוע מנושא משרה, בחברה הנמנית עם אשכול חברות, לשקול גם את טובתו של האשכול, ובלבד ששוכנע כי אין בהחלטתו כדי לפגוע בטובת החברה שבה הוא מכהן, בטווח הארוך; עשה כן נושא המשרה – לא יראו בכך הפרת חובת אמונים."

■ הגישה הקונצרנית בהוראות בנק ישראל

- בהוראת ניהול בנקאי תקין 301 ("דירקטוריון") של המפקח על הבנקים נקבע:
 - על דירקטוריון התאגיד הבנקאי להגדיר את מדיניות התאגיד הבנקאי, לרבות כל חברות הבת שלו ושלוחותיו בארץ ובחו"ל, בנושא חשיפה לסיכונים שונים.
 - על הדירקטוריון להתעדכן בשינויים עיקריים במצבן של חברות בת.
 - הדירקטוריון יקבע את מדיניותו בכל הקשור למעורבותו בקביעת תנאי העסקה ופרישה של עובדי חברות בת של התאגיד הבנקאי וידאג לכך כי יתקיים דיון בדירקטוריון חברות בת של התאגיד הבנקאי, בדבר התנאים כאמור.
 - על הדירקטוריון לקבוע הנחיות שיבטיחו כי תאגידים שבשליטת התאגיד הבנקאי יעבירו לתאגיד הבנקאי את המידע הדרוש לו, על מנת לקיים ברמה הקונצרנית מעקב שוטף, פיקוח ובקרה על עסקי הקבוצה ועל היקף הסיכונים.

■ הצעה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 301:

בדיון על מנגנוני הפיקוח והבקרה על תאגידים נשלטים ... הדירקטוריון יקבע הנחיות לגבי מבנה הממשל התאגידי בחברות הבנות כך שיתרום לפיקוח יעיל על הקבוצה, וכן יקבע מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים שבשליטת התאגיד הבנקאי שיכללו ...:

(א) הנחיות שיבטיחו כי תאגידים שבשליטת התאגיד הבנקאי, יעבירו לתאגיד הבנקאי את המידע הדרוש לו על מנת לקיים ברמה הקבוצתית מעקב שוטף, פיקוח ובקרה על עסקי הקבוצה ועל היקף הסיכונים;

(ב) הנחיות להקמת יחידת מטה מרכזית שתנתח את המידע האמור ותדווח להנהלת התאגיד הבנקאי על תמצית המידע ועל המלצותיה, על פי מתכונת דיווח שיאשר;

(ג) הנחיות ונהלים שיבטיחו כי המבקר הפנימי יקבל את כל המידע והמסמכים הדרושים לו, לפי שיקול דעתו, לשם קיום הביקורת הפנימית ולשם ידוא קיום ביקורת פנימית נאותה באותם תאגידים נשלטים בהם הוא אינו משמש כמבקר פנימי, לרבות: תכניות עבודה של המבקרים הפנימיים בתאגידים נשלטים, דיווחים על אירועים חריגים בתאגידים אלה וכל מידע וחומר הדרוש מדירקטורים של גופים אלה או מחברי הנהלותיהם ומכל עובד מעובדיהם, הכל כפוף לכל דין, לרבות חוקי מקום מושב השלוחות.

■ בהוראה שפורסמה על ידי המפקח על הבנקים ביום 22 בדצמבר 2009 ("הוראת ניהול סיכונים"), נקבע:

■ לצורך ביסוס הבנה מעמיקה באשר למכלול הסיכונים הקיימים והמתהווים בפעילויות התאגיד הבנקאי והקבוצה, נדרש קיומה של פונקציה עצמאית בעלת ראית סיכונים רחבה; מנהל הסיכונים הראשי יהיה אחראי לתיאום הפעילויות של כלל היחידות הקשורות למסגרת ניהול הסיכונים ולראיה רחבה וחוצת ארגון של מכלול הסיכונים הטבועים בפעילויות התאגיד הבנקאי והקבוצה;

■ ייקבעו הנחיות שיבטיחו שתאגידים בשליטת התאגיד הבנקאי יעבירו לתאגיד הבנקאי את המידע הדרוש לו על מנת לקיים פיקוח ובקרה שוטפים על ניהול הסיכונים ברמת הקבוצה.

-
- סוגיות משפטיות / עסקיות
 - מינוי דירקטורים.
 - אסטרטגיה ותכניות עסקיות.
 - דיבידנד.
 - הזדמנויות עסקיות ותחומי עיסוק.

-
- הרמת מסך.
 - בקרה ופיקוח לעומת הכוונה.
 - מימשקים בין חברה אם לבת.
 - לווה בודד וקבוצת לווים.
 - מידע ודיווח.
 - מימון רכישת שליטה והשלכותיו.

שאלות?